QORTI CIVILI PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF MARK CHETCUTI LL.D.

Illum L-Erbgha, 2 ta' Marzu, 2016

Numru 3

Rikors Guramentat Nru. 1126/2015

John Grech u martu Maria Carmela Grech

vs

Kummissarju tat-Taxxi

Il-Qorti,

Rat ir-rikors guramentat tal-atturi tat-30 ta' Novembru 2015 li jghid hekk:

Dikjarazzjoni li tfisser b'mod car u sewwa l-oggett tal-kawza f'paragrafi numerati separatament, sabiex isahhah it-talba tieghu u jiddikjara wkoll liema fatti huwa jafu bihom personalment.

1. Illi l-esponenti huma t-tnejn pensjonanti avvanzati fl-eta;
2. Illi apparti illi ghandhom iz-zmien l-esponenti huma afflitti minn problemi ta' natura medika (kif jirrizulta mill-annessi certifikati medici markati JG01);
3. Illi recentement l-esponenti rcevew sensiela ta' dokumenti mit-Tax Compliance Unit illi jindikaw illi l-affarjiet fiskali taghhom gew, qed jigu u ser ikomplu jigu investigati bir-reqqa (dawn id-dokumenti qed jigu annessi u markati JG02);
4. Illi saru wkoll talbiet persistenti ghal-dokumentazzjoni dettaljata fuq medda ta' snin, liema dokumentazzjoni tista tingabar biss b'investiment kbir ta' rizorsi;
5. Illi, sabiex jifhmu ahjar x'qed jigri u eventwalment jiddefendu ruhhom kontra l-hrug ta' stimi eventwali, l-esponenti ripetutament talbu lit-Tax Compliance Unit ghall-access ghall-informazzjoni relativa ghall-investigazzjoni illi qed issir fil-konfront taghhom (illi r-rikjesta ghall-informazzjoni tirrizulta mill-annessi dokumenti markati JG03);

6. Illi l-esponenti talbu ghall-access ghall-informazzjoni kollha migbura fil-konfront taghhom mill-intimat, specjalment l-informazzjoni illi wasslet lill-intimat sabiex jibda l-investigazzjoni tieghu kontra taghhom;
7. Illi l-intimat naqas milli jaghti l-access ghall-informazzjoni mitluba lilu;
8. Illi, inspjegabilment, l-intimat injora il-gurisprudenza recenti u naqas milli jaghti access ghad-dokumentazzjoni mitluba;
9. Illi filwaqt illi l-intimat naqas milli jilqa' t-talbiet tal-esponenti ghall-informazzjoni, kompla bl-investigazzjoni tieghu ghalhekk l-esponent jehtieg rimedju gudizjarju effettiv fi zmien qasir;
10. Illi l-imsemmi agir tal-intimat huwa ghemil amministrattiv illi jikser il-Kostituzzjoni u ghemil amministrattiv ultra vires;
11. Illi dawn l-affarjiet l-esponenti jafu bihom personalment.

Ir-raguni tat-talba

1. Illi f'din il-kawza qed titressaq prova illi bl-agir imsemmi (specjalment bin-nuqqas ta' access ghal dokumentazzjoni u informazzjoni illi wasslithu biex jinvestiga lill-esponenti) il-Kummissarju intimat wettaq ghemil amministrattiv illi jikser il-Kostituzzjoni u ghemil amministrattiv ultra vires;
2. Illi f'din il-kawza qed titressaq prova illi l-Kummissarju intimat naqas milli josserva l-principji tal-gustizzja naturali u htigiet procedurali mandatorji fit-twettiq tal-ghemil amministrattiv jew fid-deliberazzjonijiet ta' qabel dwar dak l-ghemil;
3. Illi f'din il-kawza qed titressaq prova illi l-Kummissarju intimat wettaq ghemil amministrattiv illi huwa kontra l-ligi;
4. Illi ghalhekk f'din il-kawza r-rikorrenti qed jitolbu illi l-Kummissarju jigi ordnat jaghtih access (cioe jaghmel 'disclosure' taht id-'discovery rule') ghall-informazzjoni kollha (kollox inkluz u xejn eskluz) illi l-Kummissarju qed izomm rigward l-esponenti (specjalment l-informazzjoni illi wasslet ghall-investigazzjoni illi ghaliha qed issir referenza fil-korrispondenza annessa);
5. Illi din il-kawza qed issir sabiex l-intimat jigi ordnat jghaddi kopja tal-files investigattivi kollha illi l-intimat qed izomm ghar-rigward tal-esponent;
6. Illi l-esponenti qed jitolbu wkoll rimedju effettiv stante illi l-investigazzjoni infethet b'att kuntrarju ghal htigijiet mandatorji;

Talba

Jghid ghalhekk il-konvenut ghaliex dina l-Onorabbli Qorti, prevja kwalsiasi dikjarazzjoni necessarja u opportuna, ma ghandhiex taqta' u tiddeciedi billi:

1. tiddikjara u tiddeciedi illi bl-agir imsemmi (specjalment bin-nuqqas tieghu illi jaghti access ghal dokumentazzjoni u informazzjoni illi wasslithu biex jinvestiga lill-esponenti) il-Kummissarju intimat wettaq ghemil amministrattiv ultra vires;
2. tiddikjara u tiddeciedi illi bl-agir imsemmi (specjalment bin-nuqqas tieghu illi jaghti access ghal dokumentazzjoni u informazzjoni) il-Kummissarju intimat wettaq ghemil amministrattiv illi jikser il-Kostituzzjoni;
3. tordna lill-intimat sabiex fi zmien qasir u perentorju jghaddi lill-esponenti l-informazzjoni kollha illi qed izomm ghar-rigward tal-esponenti (inkluz il-files investigattivi kollha tat-Tax Compliance Unit rigward l-esponenti);
4. jekk ikun il-kaz, taghti rimedji ghad-interm u okkorendo r-rimedju ta' restitium in integrum;

5. jekk, ikun il-kaz, bhala mizura ghad-interim tordna s-sospensjoni tal-process tal-accertazzjoni pendenti l-ezitu ta' din l-investigazzjoni.

Bir-riserva ta' kull dritt u azzjoni fil-ligi inkluz kull rimedju ta' ksur ta' drittijiet fondamentali.

Bl-ispejjez ta' din il-procedura kontra l-Kummissarju tat-T axxi.

U dana kollu taht dawk it-termini, il-pattijiet u kundizzjonijiet ohra illi dina l-istess Onorabbli Qorti jidhrilha xierqa u opportuni illi timponi fic-cirkostanzi.

Bl-ispejjez.

Rat ir-risposta guramentata tal-konvenut li tghid hekk:

1. Illi fl-ewwel lok u in linea preliminari, l-allegazzjonijiet tal-atturi ma jinkwadrawx fil-parametri tal-artikolu 469A tal-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili (Kap. 12 tal-Ligijiet ta' Malta) inkwantu l-verifika li qed jaghmel l-esponent Kummissarju tat-Taxxi qed issir fil-parametri tal-Atti dwar it-Taxxa (Kap. 123 u 372 tal-Ligijiet ta' Malta) u bl-ebda mod ma qed tmur kontra d-dispozizzjonijiet tal-Kostituzzjoni ta' Malta jew hija b'xi mod ultra vires a tenur tas-subartikolu (1)(b) tal-istess artikolu;

2. Illi fit-tieni lok u dejjem in linea preliminari, sabiex att jista' jikkwalifika bhala wiehed amministrattiv a tenur tad-dispozizzjonijiet tas-subartikolu (2) tal-artikolu 469A, jrid jkun hemm 'decizjoni' jew 'rifjut' da parti tal-awtorita pubblika. Sad-data ta' meta giet intavolata l-kawza odjerna l-esponent Kummissarju kien ghadu fi stadju bikri tal-investigazzjoni tieghu u ghalhekk ma setghawx jiskattaw id-dispozizzjonijiet tal-artikolu 469A tal-Kap. 12 inkwantu la kien hemm decizjoni dwar jekk tinharigx stima kontra l-konjugi Grech u tanto meno inhareg rifjut a tenur tal-artikolu 33 tal-Kap. 372;

3. Illi fit-tielet lok u minghajr prejudizzju ghas-suespost, il-kawza odjerna hija f'kull kaz intempestiva inkwantu l-esponent ghadu fi stadju bikri tal-investigazzjoni tieghu, ghandu informazzjoni limitata dwar l-atturi, anke minhabba l-fatt li l-istess atturi naqsu milli jikkoperaw mal-ufficjali li qed imexxu l-investigazzjoni, u ghadha ma nharget l-ebda stima kontra taghhom;

4. Illi fil-mertu u minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-allegazzjonijiet u l-pretensjonijiet tal-atturi John u Maria Grech huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu michuda ghar-ragunijiet segwenti li qeghdin jigu hawn elenkati minghajr pregudizzju ghal xulxin:

4.1. Illi l-fatti huma s-segwenti:

4.1.1. Illi permezz ta' avviz ta' verifika datat 13 ta' April 2015 (ezebit mill-atturi mar-rikors promutur bhala 'Dok. JGO2') l-esponent Kummissarju tat-Taxxi nnotifika lill-konjugi Grech li ser issir verifika dwar id-dhul taghhom b'referenza ghas-snin bazi 2004 sas-sena bazi 2013 (snin ta' stima 2005 sas-sena ta' stima 2014) u gew moghtija appuntament ghas-7 ta' Mejju 2015 sabiex huma u/jew rapprezentant awtorizzat minnhom jattendu ghal laqgha mal-ufficjali tat-Tax Compliance Unit (T.C.U.) sabiex jigi diskuss id-dhul taghhom u jissottomettu l-informazzjoni mitluba;

4.1.2. Illi l-atturi naqsu milli jattendu ghal tali appuntament u minflok bghatu ittra datata 2 ta' Mejju 2015 (ittra esebita mill-atturi bhala 'Dok. JGO3') permezz ta' liema spjegaw li kellhom problemi ta' sahha u talbu sabiex l-esponent jinfurmahom x'kien qed jigi insinwat b'tali investigazzjoni u li tinghata kjarifika dwar x'informazzjoni kellu dwarhom id-Dipartiment tat-Taxxi Interni;

4.1.3. Illi permezz ta' ittra datata 11 ta' Mejju 2015 (ittra esebita mill-atturi bhala 'Dok. JGO2') l-atturi regghu intalbu l-istess dokumenti u inghataw appuntament iehor ghat-18 ta' Mejju 2015. L-atturi regghu ma attendewx ghall-appuntament u minflok, permezz ta' ittra datata 15 ta' Mejju 2015 (ittra esebita mill-atturi bhala 'Dok. JGO2') regghu talbu r-raguni ta' ghalfejn l-esponent Kummissarju kien qieghed jaghmel l-investigazzjoni tieghu u x'informazzjoni ghandu dwarhom;

4.1.4. Illi permezz ta' ittra datata 16 ta' Settembru 2015 (ittra esebita mill-atturi bhala 'Dok. JGO3'), l-esponent talab lill-atturi sabiex jipprovdu informazzjoni relatata ma' kontijiet bankarji li l-atturi seta' kellhom u ghad ghandhom barra minn Malta mis-sena 2001 sallum u nghata appuntament iehor ghas-7 ta' Ottubru 2015 ghal liema appuntament, rega' ma attenda hadd;

4.1.5. Illi permezz ta' ittra datata 29 ta' Settembru 2015 (ittra esebita mill-atturi bhala 'Dok. JGO3') l-atturi regghu kitbu lill-ufficjali tat-T.C.U. sabiex jinghataw access ghal kull informazzjoni li l-esponent ghandu dwarhom. Fit-12 ta' Ottubru 2015, l-esponent baghat ittra finali lill-atturi (ittra esebita mill-atturi bhala 'Dok. JGO2') u permezz taghha rega' talab l-informazzjoni precedentement mitluba u nghata appuntament finali ghat-23 ta' Ottubru 2015;

4.1.6. Illi John Grech attenda ghall-laqgha tat-23 ta' Ottubru 2015 flimkien mal-konsulent tieghu, Antoine Borg, waqt liema laqgha huma gew infurmati mill-ufficjali li qed imexxu l-investigazzjoni li d-Dipartiment tat-Taxxi Interni ghandu informazzjoni li l-atturi ghandhom kontijiet bankarji barra minn Malta u regghu ntalabu jipprovdi informazzjoni dwar tali kontijiet izda sallum, l-informazzjoni mitluba baqghet ma ntbghatitx lill-esponent;

4.1.7. Illi permezz ta' ittra datata 18 ta' Novembru 2015 (esebita mill-atturi bhala 'Dok. JGO2') l-esponent Kummissarju nforma lill-atturi li huwa ser jipprocedi sabiex jitlob informazzjoni lil terzi a tenur tal-artikolu 14(3) tal-Kap. 372;

4.2 Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost it-talbiet tal-atturi huma insostenibbli inkwantu minn imkien ma tirrizulta l-bazi legali tal-allegat agir ultra vires jew antikostituzzjonali. Dan specjalment in vista tal-fatt illi filwaqt li l-atturi qed jallegaw li l-agir tal-intimat jikser id-dispozizzjonijiet tal-Kostituzzjoni ta' Malta, fl-ebda waqt ma gie indikat liema provvediment tal-Kostituzzjoni gie allegatament miksur;

4.3. Illi l-esponent Kummissarju tat-Taxxi segwa procedura valida ta' investigazzjoni inkwantu a tenur tal-artikolu 31(5) tal-Att dwar l-Amministrazzjoni tat-Taxxa (Kap. 372) li jghid b'mod car li: 'Meta l-Kummissarju jkun jidhirlu li t-taxxa li ghandha tithallas min persuna ghas-sena ta' stima 1999 jew ghal xi sena ta' stima sussegwenti tkun giet deterininata f'ammont inqas minn dak li kellu jigi ntaxxat, il-Kummissarju jista' wara li jqis dawk il-prospetti, kotba jew provi ohra, jekk ikun

hemm, li jistghu jingiebu quddiemu jew jinkisbu minnu, skont l-ahjar gudizzju tieghu jaghmel stima tal-income taxxabbli ta' dik il-persuna, it-taxxa li ghandha tithallas fuqu u t-taxxa li ghandha tithallas, jew li ghandha tithallas Iura IiI dik il-persuna ghal dik is-sena ta' stima, u meta l-Kumimissarju wara li jkun ghamel stima jkun tal-fehma li xi taxxa tkun giet stmata f'ammont inqas minn dak li kellu jigi intaxxat, huwa jista', bl-istess mod, jaghmel stima jew stimi addizzjonali' (emfasi tal-esponent), u cioe li ghandu l-poteri li jitlob spjegazzjoni ulterjuri dwar dak li jigi dikjarat minn kwalunkue taxpayer;

4.4. Illi permezz ta' sentenza tat-Tribunal ta' Revizjoni Amministrattiva tat-22 ta' Ottubru 2012 fl-ismijiet 'Dr Francis Portanier v. Kummissarju tat-Taxxi' it-Tribunal ikkonferma li tali verifika hija fis-setgha tal-esponent meta qal li: '... Certament fi stadju fejn l-audit enquiry tkun ghada lanqas bdiet jew tkun fl-stadji inizjali ma jistax a priori jinghad jew jigi konkluz mit-taxpayer li l-iskop u r-rizultat ahhari ta' tali enquiry se ikun mhux biss ic-cahda ta' talba minnu avvanzata lill-Kummissarju tat- Taxxi ... F'dan l-istadju ghalhekk ma jistax jigi kkunsidrat li tissussiti decizjoni li minnha jista' jigi intavolat appell ai termini tal-artikolu 48(3) tal-Kap. 372 tal-Ligijiet ia' Malta;

4.5. Illi kif jirrizulta mill-fatti hawn fuq elenkati l-esponent ghadu fi stadju bikri tal-verifika tieghu fejn ghandu bzonn hu informazzjoni minghand l-atturi sabiex jkun f'posizzjoni li jivverifika jekk effettivament kienx hemm evazjoni ta' taxxa o meno inkwantu huma l-atturi li jistghu jghidu lill-esponent x'assi akkumulaw matul is-snin, x'kontijiet bankarji kellhom u ghad ghandhom u x'depoziti fihom tali kontijiet fost affarijiet ohra;

4.6. Illi bir-rispett dovut meta l-atturi qed jirrifjutaw li jaghtu l-informazzjoni rikjesta huma qed imorru kontra d-dispozzizjonijiet tal-Kap. 123 u tal-Kap. 372 u qed ifixklu lill-istess esponent milli jaghmel il-verifiki tieghu skont il-ligi dwar jekk effettivament thallsitx it-taxxa dovuta jew le u konsegwentement qeghdin ifixklu lill-esponent milli jaghmel id-dover tieghu li jizgura li kull cittadin ihallas dak dovut minnu. F'dan l-istadju qed jigi ribadit li huwa necessarju u ragonevoli li l-Atti dwar it-Taxxa jipprovdu provvedimenti ghal protezzjoni ta' kull taxxa li tista' tirrizulta dovuta lill-erarju pubbliku sabiex jizguraw il-hlas taghha f'kaz ta' evazjoni;

4.7. Illi l-gurisprudenza li ghaliha qed jaghmlu referenza l-atturi hija fis-sens li ghandha tinghata informazzjoni dwar kif l-esponent wasal ghall-istima tieghu u tirreferi ghal kazijiet fejn jigi ntavolat appell quddiem it-Tribunal ta' Revizjoni Amministrattiva, wara li l-esponent jkun hareg 'Avviz tal Rifjut tal-Oggezzjoni' fuq stima (assessment) mahruga minnu skont id-dispozizzjonijiet tal-Kap. 372. Illi fid-decizjoni fl-ismijiet: 'John Carabott u b'digriet datat 12 ta' April 2012, l-atti gew trasjuzi f'isem Carmen Carabott, Mark Carabott u Joanne Zammit stante l-mewt ta' John Carabott fil-mori tal-proceduri', l-Onorabbli Qorti tal-Appell (Sede lnferjuri) fil-25 ta' Frar 2015 ikkonfermat id-digriet tat-Tribunal ta' Revizjoni Amministrattiva tad-29 ta' April 2013 billi ddecidiet li: '... dan ghandu jpoggi ghad-disposizzjoni tal-istess taxpayer u tat-Tribunal dik l-informazzjoni u dik id-dokumentazzjoni li wasslitu biex jistabilixxi l-ammont ta' taxxa skond hu dovuta mit-taxpayer', it-Tribunal jkompli jghid li: 'Dan huwa necessarju mhux biss f'gieh it-trasparenza ta' amministrazzjoni korretta imma wkoll biex jigi rispettat il-principju tal-'equality of arms' fejn il-kontroparti kellha titqieghed f'posizzjoni illi tissodisfa l-oneru tal-prova fuqha illi l-ammont reklamat ma kienx dovut minnha billi tinghata l-informazzjoni kollha mehtiega sabiex tkun sewwa

a konoxxenza mhux biss tal-ammont reklamat mid-Dipartiment imma wkoll tar-ragunijiet li wasluh biex jiddeterminah' (emfasi tal-esponent). Fil-kaz odjern qed jigi ribadit li l-investigazzjoni li qed issir mill-esponent ghadha fi stadju bikri u ghalhekk il-kazistika li qed issir referenza ghaliha qed tigi kkwotata barra mill-kuntest taghha;

4.8. Illi f’dan l-istadju bikri tal-investigazzjoni l-esponent Kummissarju ma hareg l-ebda stima (assessment) kontra l-atturi a tenur tal-artikolu 31 tal-Kap. 372 u wisq anqas hareg xi 'Avviz ta' Rifjut tal-Oggezzjoni' a tenur tal-artikolu 33 tal-istess Att u minn liema rifjut taxpayer ghandu dritt jintavola appell quddiem ir-rispettabbli Tribunal ta' Revizjoni Amministrattiva u ghalhekk mhemmx paragun mas-sitwazzjoni li ghaliha taghmel referenza l-kazistika li jirreferu ghaliha l-atturi u dan in vista tal-fatt Ii l-esponent ghadu fi stadju li jigbor l-informazzjoni necessarja sabiex huwa jkun f’posizzjoni li jaghmel il-verifiki necessarji;

4.9. Illi inoltre, u dejjem minghajr pregudizzju ghas-suespost, dak pretiz mill-atturi u cioe illi f’dan l-istadju l-esponent jghaddilhom l-informazzjoni Ii huwa jista' jkollu dwarhom, immur kontra l-iskop tal-istess investigazzjoni Ii l-istess esponent ghandu kull obbligu u dritt Iegittimu li jwettaq;

4.10. Illi bir-rispett dovut, l-eta u l-kundizzjoni ta' sahha tal-atturi bl-ebda mod ma tezonerahomx milli jigu investigati fuq id-dikjarazzjonijiet taghhom;

4.11. Illi dwar ix-xhieda elenkati mill-atturi fir-rikors promotur qed jigi rilevat bir-rispett li, il-kawza odjerna qed issir b'referenza ghal stharrig ta' ghemil amministrattiv b'dan illi, ix-xhieda tal-konsulenti fiskali u bankiera tal-atturi hija ghal kollox irrelevanti inkwantu ezercizzju sabiex jigi stabbilit il-gid tal-atturi jaqa' lil hinn mill-kompetenza ta' din I-Onorabbli Qorti;

4.12. Illi ghalhekk iI-verifika li qed issir mill-esponent Kummissarju tat-Taxxi hija certament skont il-mansjonijiet moghtija lilu skont il-ligi u ma jistax jinghad li t-talba ghal informazzjoni u ghal dokumentazzjoni Ii tirrigwarda d-dhul tal-konjugi Grech hija b'xi mod ultra vires jew li tmur kontra l-Kostituzzjoni ta' Malta. B'dan illi l-allegazzjonijiet u t-talbiet tal-atturi ghandhom ukoll jigu michuda;

4.13. Illi dwar it-taIba tal-atturi li dina l-Onorabbli Qorti taghti mizura ghad-interim fis-sens illi "tordna s-sospensjoni tal-process tal-accertazzjoni pendenti l-ezitu ta' din l-investigazzjoni", l-esponent jirrileva illi din it-taIba hija insostenibbli. Bir-rispett dovut kull ma l-atturi qed jippruvaw jaghmlu huwa Ii jkomplu jtawwlu z-zmien sabiex l-esponent jasal ghall-verifika tieghu meta huwa fl-interess taI-partijiet kollha, inkluzi tal-atturi stess, Ii tali investigazzjoni tigi konkluza fl-iqsar zmien possibbli. Inoltre, jekk tali taIba tintlaqa' tkun ta' pregudizzju ghall-esponent li huwa obbligat bil-ligi sabiex jipprocedi bil-likwidazzjoni tieghu, jekk ikun il-kaz, fit-terminu stipuIat;

4.14. Illi di piu, u dejjem minghajr prejudizzju ghas-suespost, ma hemm l-ebda lok Ii jinghata xi rimedju ghad-interim iehor kif pretiz mill-atturi. B'referenza ghar-raba' taIba qed jigi riIevat illi r-restitium in integrum mhuwiex rimedju ghad-interim u f'kull kaz, dato ma non concesso u biss ghall-grazzja tal-argument Ii dak allegat mill-atturi huwa minnu, mhemm l-ebda lok ghal tali rimedju;

SaIv eccezzjonijiet uIterjuri.

Ghaldaqstant l-esponent jitlob bir-rispett li dina l-Onorabbli Qorti jogghobha tichad it-talbiet kollha tal-atturi bhala infondati fil-fatt u fid-dritt bl-ispejjez kontra taghhom.

Rat l-atti u semghet lid-difensuri tal-partijiet;

Rat li l-kawza thalliet ghas-sentenza fuq l-ewwel tlett eccezzjonijiet preliminari tal-konvenut.

Ikkunsidrat

Fatti

Il-fatti fil-qosor huma s-segwenti. Fit-13 ta' April 2015 it-tax compliance unit baghtet ittra lil atturi fejn gew infurmati li kienet ser issir tax audit tad-dikjarazzjonijiet tat-taxxa u VAT li saru mill-konvenuti ghas-snin 2004 sa 2013. Gie iffissat appuntament fejn il-konvenuti intalbu jipproducu dokumentazzjoni specifika relatata principalment ma depoziti bankarji jew investimenti u trasferimenti ta' proprjeta. gew infurmati wkoll illi jekk il-konvenuti ma jikkoperawx u d-dipartiment ihoss li d-dikjarazzjonijiet maghmula ma kienux korretti, kien ser johrog assessment a tenur tal-Att dwar l-Income Tax li minnu hemm dritt ta' appell skond il-ligi (ara fol. 22 tal-process).

In segwitu ghal din l-ittra ntbaghtu ittri ohra bl-istess talba senjatament fil-11 ta' Mejju 2015, 16 ta' Settembru 2015, 12 ta' Ottubru 2015 u finalment fit-18 ta' Novembru 2015 fejn il-konvenuti gew infurmati li l-Kummissarju tat-Taxxi hareg talba ghall-informazzjoni mitluba lil persuni desinjati kif jipprovdi l-artikolu 14(3) tal-Income Tax Management Act.

Kienet precizament din l-ahhar ittra li kkostringiet lil konvenuti jiehdu l-azzjoni prezenti. Sa hemm intbaghtet l-ittra ta' Novembru, il-konvenuti irrispondew ghall-ittri precedenti billi invokaw l-eta u stat ta' sahha prekarja tal-istess konvenuti u in oltre kjarifika dwar l-informazzjoni li kellu f'idejh il-Kummissarju tat-Taxxi u r-raguni ghal tali accident.

Konsiderazzjonijet

It-talbiet attrici jduru madwar in-nuqqas tal-Kummissarju li jipprovdi access ghal informazzjoni u dokumentazzjoni li waslitu jinvestiga lil konvenuti. Il-konvenuti

jallegaw lid an l-agir hu twettieq ta' ghemil amministrattiv ultra vires li jikser il-Kostituzzjoni.

Jibda biex jinghad illi l-azzjoni kif impostata mill-konvenuti mhix wahda ghal vjolazzjoni tad-drittijiet tal-bniedem izda qed jigi allegat li l-agir tal-Kummissarju li ma jaghtix access lil konvenuti ghal dokumenti u informazzjoni li ghandu biex fetah l-investigazzjoni hi bi ksur tal-Kostituzzjoni. Ghalkemm il-konvenuti jallegaw illi l-agir tal-konvenut jikser il-Kostituzzjoni, imkien u fl-ebda hin ma jindika fejn u kif qed tinkiser il-Kostituzzjoni. Il-procedura inizjata mill-Kummissarju saret ai termini tal-ligi tat-taxxa in vigour u hu pacifiku bejn il-partijiet li fuq dan ma hemmx nuqqs ta' qbil. Hu fid-dritt tal-Kummissarju tat-Taxxi Interni li jekk ihoss li hu l-kaz jibda investigazzjoni fuq id-dikjarazzjonijiet konnessi mat-taxxa ta' taxpayer.

Fil-fehma tal-Qorti t-talba tar-rikorrenti fl-ewwel talba hi msejsa fuq l-artikolu 469A(1)(a) li kif gia nghad apparti l-fatt li jrid jigi stabbilit jekk l-agir hux ghemil amministrattiv kif irid l-artikolu 469A bl-ebda mod ma gie ppruvat li hemm xi ksur tal-Kostituzzjoni.

Skartata din il-kwistjoni purament dwar il-Kostituzzjoni l-atturi kif inghad qed jipprotestaw kontra l-ghemil amministrattiv tal-Kummissarju u dan l-ghemil hu puntwalizzat mill-fatt li l-istess Kummissarju mhux jaghtih access ghall-informazzjoni li ghandu u li waslitu jibda l-investigazzjoni tieghu. Huma jsostnu lid an l-agir hu ultra vires.

Huma qed jallegaw li l-agir tieghu hu ultra vires kif jidher ai termini tal-artikolu 469A(1)(b). Ghalkemm hemm ukoll lanqas hu specifikat taht liema subinciz talistess subartikolu l-agir tal-Kummissjoni hu ultra vires.

Madankollu l-Qorti tqis li f'dan l-istadju u qabel ma jsir ebda approfondement ulterjuri tal-kwsitjoni, jrid jittiehed kont tat-tieni eccezzjoni tal-Kummissarju illi l-agir invokat ma jikkostitwix ghemil amministrattiv li jaghti lok ghal invokazzjoni tal-artikolu 469A.

Din l-eccezzjoni hi fondamentali biex tigi skonfitta l-azzjoni attrici fil-paramentri stretti li saret u li din il-Qorti hi obbligata tikkunsidra hekk kif maghmula.

L-agir tal-Kummissarju jista' jigi maqsum fi tnejn cioe l-investigazzjoni nnfisha u t-talba tieghu ghal informazzjoni minghand it-taxpayer u n-nuqqas tieghu li jipprovdi l-informazzjoni li jista' ghandu f'idejh u li waslu jibda l-investigazzjoni.

Din il-Qorti tqis illi l-ilment tal-atturi sa dan l-istadju ma jikkostitwix ghemil amministrattiv ai termini tat-tifsira fl-artikolu 469A. Kif intqal mill-Qorti fil-kawza **Christine Borda vs Direttur tat-Taxxi Interni** (PA 26/11/2015):

> Illi l-artikolu 469A(2) tal-Kodici tal-Organizzazzjoni u Procedura Civili jaghti tifsira ta' x'inhu l-'eghmil amministrattiv' li din il-Qorti tista' titsharreg f'kawza taht din il-procedura specjali. Il-ligi tfisser l-imsemmi 'eghmil' bhala "l-hrug ta' kull ordni, licenza, permess, warrant, decizjoni jew rifjut ghal talba ta' xi persuna li jsir minn awtorita' pubblika, izda ma tinkludix xi haga li ssir bl-ghan ta' organizzazzjoni jew amministrazzjoni interna fl-istess awtorita'. .. .". Jekk kemm-il darba ghemil ma jkunx jaqa' taht din it-tifsira, l-Qorti ma tistax tistharrġu taht dak l-artikolu f'azzjoni bhal din;
>
> Illi huwa stabilit ukoll li biex wiehed jista' jressaq azzjoni ta' stharrig gudizzjarju, jehtieġ juri li kien hemm xi decizjoni jew rifjut ghal talba maghmula jew il-hrug ta' kull ordni, licenza, permess jew warrant li jsiru minn awtorita' pubblika sakemm din id-decizjoni, ordni, licenza, permess jew warrant ma ssirx bil-ghan ta' organizzazzjoni jew amministrazzjoni interna fi hdan dik l-istess awtorita'. L-ghemil jista' jkun kemm fis-sura ta' decizjoni mgharrfa bil-fomm u kif ukoll bil-miktub. Izda mhux kull kitba li tohrog minn hdan xi awtorita' pubblika tikkostitwixxi "decizjoni": biex ikollha dawk il-kwalitajiet, dik il-kitba trid tkun ghalqet kwestjoni jew ilment billi tghid li dik hija l-fehma ahharija tal-awtorita' pubblika li tkun ghall-ilment jew ghat-talba li jkunu sarulha (Jupiter Co. Ltd. et vs Awtorita' ta' Malta dwar l-Ambjent u l-Ippjanar, App 03/04/2009);

Hu indubitat illi l-investigazzjoni tal-Kummissarju ghadha fi stadju bikri hafna. Kull ma jirrizulta mill-atti sa issa hu illi skond il-poteri moghtija lilu senjatament l-artikolu 31(5) tal-Kap. 372 l-Att Dwar l-Amministrazzjoni tat-Taxxa l-Kummissarju informa lit-taxpayer li ser jiftah investigazzjoni fuq ide-danunzja tal-istess taypayer maghmula bejn l-2005 u l-2014. Kif gie stabbilit, il-Kummissarju ghadu ma ha ebda decizjoni anqas ghadu gabar l-informazzjoni rikjesta minnu. Sa issa ma hemm ebda hjiel jekk ir-returns tal-konvenuti hux ser jigu mimsusa. Kwindi hu zgur illi l-ftuh tal-investigazzjoni ma jistax jikkostitwixxi ebda ghemil amministrativ fis-sens li tehid ta'

decizjoni li ghalqet il-kwistjoni. Il-kwistjoni ghadha kemm infethet f'dan l-istadju. Dan hu ribadit fis-sentenza tat-Tribunal ta' Revizjoni Amministrattiva tat-22 ta' Ottubru 2012 fl-ismijiet **Dr. Francis Portanier vs Kummissarju tat-Taxxi**.

Madankollu hemm aspett iehor x'jigi kunsidrat cioe jekk jistax jitqies li t-talba tal-konvenuti ghall-informazzjoni fil-pusses tal-Kummissarju u n-nuqqas li l-Kummissarju jaghtih din l-informazzjoni tikkostitwix decizjoni.

Il-Qorti hasbet fuq din il-kwisjtoni u tqis illi l-kwistjoni ma tistax titqies biss mill-aspet tal-ittra tal-Kummissarju izda wkoll mill-lat tat-talba miktuba tal-konvenuti li jigi provduti bl-informazzjoni li ghandu f'idejh il-Kummissarju biex ikunu f'posizzjoni jiddefendu ruhhom wara li jkun hemm 'disclosure' il-Qorti taqbel li jrid jittiehed kont tal-kwistjoni fl-assiem taghha u l-konsegwenzi li jistghu jinsorgu bin-nuqqas jew ir-rifjut tal-Kummissarju li jissuplixxi informazzjoni f'dan l-istadju tal-procediment. Jekk ir-risposta hi li n-nuqqas tal-izvillar tal-informazzjoni fil-pussess tal-Kummissarju f'dan l-istadju ser tinghalaq il-kwistjoni b'mod irreversibbli, allura l-Qorti tista' tasal biex taccetta lid an hu ghemil amministrattiv da part ital-Kummissarju li jikkostitwixxi decizjoni. Pero l-Qorti ma hix inklinata tahseb hekk. It-talba tal-Kummissarju ghall-informazzjoni hi maghmula biex tghinu jasal ghal konkluzzjoni qua ahjar decizjoni jekk ghandux ikun hemm revizjoni tar-returns tat-taxxa tal-konvenuti. Din it-talba ma tippregudika bl-ebda mod lil konvenuti ghaliex huma fil-liberta li ma jaghtux koperazzjoni lil Kummissarju. Bl-istess mod il-Kummissarju ma ghandux jigi svantaggjat billi t-taxpayer jirregola ruhu skond dak li ghandu f'idejh il-Kummisarju. Wara kollox l-iskop tal-Kummissarju tat-Taxxi hu li jigbor it-taxxi dovuti u hu d-dover tat-taxpayer li jaghti rendikont shih tad-dhul ghal finijiet ta' hlas ta' taxxa. Ma jistax it-taxpayer jirregola ruhu x'ghandu jhallas skond dak li jiskopru xi provi ghandu f'idejh il-Kummissarju. Darba li l-Kummissarju jiddeciedi ghandux johrog stima gdida, jiskattaw drittijiet ta' appell ghall-konvenuti, drittijiet li ma jsofru ebda pregudizzju bin-nuqqas ta' koperazzjoni tal-konvenuti fl-istadju investigattiv. Infatti fl-appell fl-ismijiet **John Carabott vs Kummissarju tat-Taxx**i (App Inf 25/02/2015), il-Qorti qalet:

> ... dan ghandu jpoggi ghad-disposizzjoni tal-istess taxpayer u tat-Tribunal dik l-informazzjoni u dik id-dokumentazzjoni li wasslitu biex jistabilixxi l-ammont ta' taxxa skond hu dovuta mit-taxpayer', it-Tribunal jkompli jghid li: 'Dan huwa necessarju mhux biss f'gieh it-trasparenza ta' amministrazzjoni korretta imma wkoll biex jigi rispettat il-principju tal-'equality of arms' fejn il-kontroparti

> kellha titqieghed f'posizzjoni illi tissodisfa l-oneru tal-prova fuqha illi l-ammont reklamat ma kienx dovut minnha billi tinghata l-informazzjoni kollha mehtiega sabiex tkun sewwa a konoxxenza mhux biss tal-ammont reklamat mid-Dipartiment imma wkoll tar-ragunijiet li wasluh biex jiddeterminah' Fil-kaz odjern qed jigi ribadit li l-investigazzjoni li qed issir mill-esponent ghadha fi stadju bikri u ghalhekk il-kazistika li qed issir referenza ghaliha qed tigi kkwotata barra mill-kuntest taghha;

Mhux hekk biss izda n-nuqqas ta' koperazzjoni tat-taxpayer fl-istadju qabel il-hrug tal-assessment lanqas jista' jittiehed kontrih fis-sens li jigi prekluz li fi stadju ta' oggezzjoni jew appell kontra kull eventwali stima mahruga, jressaq dawk il-provi li jidhirlu biex jxejjen l-istima tal-Kummissarju tat-Taxxi Interni. Fil-kawsa **XXX vs Direttur Generali (Taxxa fuq il-Valur Mizjud)** decizja mit-Tribunal ta' Revizjoni Amministrattiva ntqal hekk fuq din il-kwistjoni b'referenza ghat VAT. Meta l-Kummissajru oppona ghal produzzjoni ta' provi da parti tat-taxpayer in virtu ta' proviso ghall-artikolu 48(5) tal-Kap. 406 li kien jaghmel divjet ghal produzzjoni ta' provi da parti tat-taxpayer li seta' pprovda fl-istadju tal-investigazzjoni:

> Apparte l-fatt li l-jedd ta' smigh xieraq li jhaddan fih il-principji ta' gustizzja naturali ghandu dejjem jirrenja suprem, minn qari ta' l-ewwel proviso ta' l-Artikolu 48(5) tal-Kap.490 tal-Ligijiet ta' Malta jirrizulta b'mod car li dak hemm dispost imur ghal kollox kontra l-principji ta' mgieba amministrattiva tajba li dan it-Tribunal huwa – ai termini tal-Ligi – obbligat li jhaddan, japplika u jsegwi.
>
> L-Artikolu 3 ta' l-Att dwar il-Gustizzja Amministrattiva, Kap.490 tal-Ligijiet ta' Malta, jipprovdi li: (1) Fir-relazzjonijiet taghhom mal-pubbliku, it-tribunali amministrattivi kollha ghandhom jirrispettaw u japplikaw il-principji ta' mgieba amministrattiva tajba stabbiliti f'din it-Taqsima ta' dan l-Att. (2) Il-principji ta' mgieba amministrattiva tajba jinkludu dawn li gejjin: (a) tribunal amminnistrattiv ghandu jirrispetta d-dritt tal-partijiet li jinghataw smigh xieraq, inkluzi l-principji tal-gustizzja naturali, jigifieri: (i) nemo judex in causa sua; u (ii) audi et alteram partem; … (c) tribunal amminsitrattiv ghandu jizgura li l-partijiet fil-proceduri jkollhom l-istess mezzi procedurali. Kull parti ghandha tinghata l-opportunità li tipprezenta l-kaz taghha, bil-kitba jew bil-fomm jew bit-tnejn, minghajr ma titqieghed fi zvantagg. L-Artikolu 6 ta' l-imsemmi Kapitolu tal-Ligijiet ta' Malta kjarament jipprovdi li t-Tribunal ta' Revizjoni Amministrattiva ghandu jikkonforma ruhu mal-principji ta' mgieba amministrattiva tajba stabbiliti fl-artikolu 3.
>
> B'hekk kemm il-darba t-Tribunal kellu japplika dak provdut fl-ewwel proviso ta' l-Artikolu 48(5) tal-Kap.406 tal-Ligijiet ta' Malta, ikun mhux biss qed jipperikola u jippregudika d-dritt ta' smigh xieraq tas-socjetà Rikorrenti izda jkun qed imur ghal kollox kontra l-principji regolaturi in bazi ghal liema u ghas-salvagwardja ta' liema gie specifikatament kostitwit. Jigi in oltre osservat illi huwa pacifikament stabbilit in linea ta' principju generali illi t-

> tribunali kollha ta' kwalsiasi forma w attribuzzjoni, indistintament ghandhom jirrispettaw ir-regoli hekk importanti u fondamentali tal-gustizzja naturali. Regoli dawn invjolabbli li jesigu, inter alia, il-parità ta' trattament mal-partijiet in kawza li ebda tribunal ma jista' jissorvola (Esther Pace et vs Aplan Limited, App Inf Nru 2/05, 09/11/2005), principju dan li fil-fehma tat-Tribunal japplika iktar u iktar meta dan it-Tribunal huwa espressament marbut bil-Ligi li jirrispetta d-dritt tal-partijiet li jinghataw smigh xieraq, inkluzi l-principji tal-gustizzja naturali, nemo judex in causa sua u audi et alteram partem. Tant l-osservanza tal-principji ta' gustizzja naturali hija kardinali f'kull procediment giudizzjarju jew quasi-gudizzjarju che sia, illi n-non-osservanza ta' l-istess twassal ghan-nullità tal-procedimenti u ta' l-eventwali sentenza moghtija fihom (Angelo Debono vs Awtorita dwar it-Trasport ta' Malta, App Nru 402/05 05/04/2013).

Dak li japplika ghat-Tribunal ta' Revizjoni Amministrattiva japplika bl-istess mod u sahha quddiem il-Qrati.

Thares minn fejn thares lejha l-ilment tal-konvenuti la bil-fatt ta' nuqqas ta' informazzjoni moghtija lilhom f'dan l-istadju u bil-fatt li l-investigazzjoni ghadha in corso juri li hawn non si tratta ta' decizjoni izda mizuri preliminary jew preparatorji li jistghu jwasslu lil Kummissarju ghal decizjoni, decizjoni li tista tkun li r-returns maghmula mit-taxpayer jibqghu ma jintmessux.

Kif jghid Dr. Smith's Judicial Review ta' Woolf, 6th Edition 2007 pg. 123 "a prepatory step on the way to making a formal, legally sending decision" dak l-att preparatorju ma jikkostitwix ghemil amministrattiv soggett ghal review.

L-ittra mibghuta mill-Kummissarju jistghu jitqiesu biss f'dan l-istadju bhala 'a preparatory step' izda mhix decizjoni u t-talba ghal informazzjoni fuq x'qed iwasslu jinvestiga mit-taxpayer u n-nuqqas tal-Kummissarju li jipprovdi l-informazzjoni f'dan l-istadju ta' investigazzjoni ma jistghux jitqiesu bhala decisjoni ghal finijiet ta' ghemil amministrattiv skond artikolu 469A.

Ghalhekk il-Qorti qed tilqa' t-tieni eccezzjoni tal-konvenut u ma tqis necessarju li tistharreg l-ewwe u t-tielet eccezzjonijiet.

Decide

Ghar-ragunijiet moghtija l-Qorti qed tilqa' t-tieni eccezzjoni preliminari tal-Kummissarju tat-Taxxi Interni u ssib illi ma hemm ebda ghemil amministrattiv fis-

sens ta' decizjoni jew rifjut ai termini tal-artikolu 469A u ghalhekk qed tichad it-talbiet tal-atturi. Bl-ispejjez kontra l-atturi.

Onor. Mark Chetcuti LL.D.
Imhallef

Anne Xuereb
Deputat Registratur